

Právo pre obce

Mgr. Kristína Lavičková

Konferencia Právne správne na Slovensku i v Česku

11.6.2025

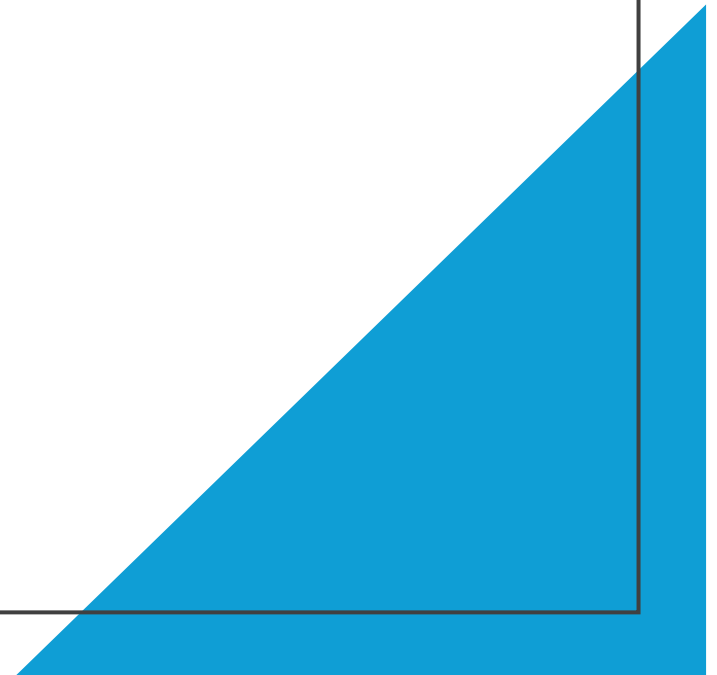

Interreg

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

Slovensko – Česko

Zákonná úprava

- **Ústava SR:** Štvrtá hlava (čl. 64 – 71) definuje územnú samosprávu.
 - Zákon č. 369/1990 Zb. **o obecnom zriadení** (základný rámec fungovania).
 - Zákon č. 138/1991 Zb. **o majetku obcí.**
 - Zákon č. 583/2004 Z. z. **o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.**
 - Zákon č. 564/2004 Z. z. **o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve.**
 - Zákon č. 211/2000 Z. z. – **tzv. Infozákon**
-

Obec

- **§ 1 ods. 1:** Obec je samostatný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt.
 - **§ 1 ods. 2:** Obec je právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami.
 - **Povinnosť obce (§ 3 ods. 3):** Obec je povinná zverejňovať informácie o svojej činnosti a o dôležitých otázkach života obce spôsobom v mieste obvyklým.
-

Majetkové aspekty

- **Podstata majetku:** Majetok obce tvoria veci vo vlastníctve obce a finančné prostriedky, ktoré slúžia na výkon samosprávnych funkcií.
 - **Povinnosť ochrany:** Orgány obce sú povinné majetok nielen chrániť pred poškodením, ale ho aj aktívne **zveľad'ovať a zhodnocovať**.
 - **Transparentné prevody:** Predaj alebo nájom majetku musí prebiehať formou obchodnej **verejnej súťaže**, dražby alebo priameho predaja (pri dodržaní podmienky transparentnosti).
 - **Osobitný zreteľ: Výnimky z povinných foriem súťaže** (napr. predaj z dôvodu verejného záujmu) vyžadujú schválenie **3/5 väčšinou všetkých poslancov**.
-

Ekonomické aspekty

- **Zákon č. 583/2004 Z. z.:** Upravuje rozpočtové pravidlá územnej samosprávy a proces finančného plánovania.
 - **Viacročný rozpočet:** Obec zostavuje rozpočet na tri roky, pričom záväzný je rozpočet na aktuálny rozpočtový rok.
 - **Zdroje príjmov:**
 - **Vlastné príjmy** – miestne dane a poplatky
 - **Nedaňové príjmy** – prenájmy, podielové dane zo štátneho rozpočtu a účelové dotácie.
 - **Finančné zdravie:** Obec je povinná sledovať svoju celkovú zadlženosť; pri prekročení zákonom stanovených limitov nastupuje ozdravný režim alebo nútená správa.
-

Financovanie (Zákon č. 583/2004 Z. z.)

- **§ 9 ods. 1:** Rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku.
 - **§ 10 ods. 3:** Bežný rozpočet sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový (zákonná podmienka).
 - **§ 17:** Obec môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania (úvery), ak celková suma dlhu neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka.
-

Hlavný kontrolór

- **§ 18 ods. 1:** Hlavného kontrolóra volí a odvoláva obecné zastupiteľstvo na obdobie **6 rokov**.
 - **§ 18d** – Rozsah kontrolnej činnosti: Kontrola zákonnosti, účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri hospodárení a nakladaní s majetkom a finančnými prostriedkami obce.
 - **Nezávislosť:** Hlavný kontrolór za svoju činnosť zodpovedá obecnému zastupiteľstvu, ktorému predkladá správu o výsledkoch kontroly.
-

Práva obyvateľov obce (§ 3 ZOZr)

- **Volit'** orgány samosprávy obce a byť zvolený do orgánov.
 - **Hlasovať** v miestnom referende o dôležitých otázkach.
 - **Zúčastňovať** sa na **zasadnutiach** obecného zastupiteľstva.
 - Obracať sa so svojimi podnetmi a **st'ážnosťami** na orgány obce.
-

Samospráva (§ 4 ZOZr)

- **Vlastná rozhodovacia právomoc:** Činnosti, ktoré obec vykonáva vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť a z vlastných zdrojov.
 - **Správa infraštruktúry:** Údržba miestnych komunikácií, verejného osvetlenia, verejných priestranstiev a správa obecných cintorínov.
 - **Služby občanom:** Odvoz a likvidácia komunálneho odpadu, zabezpečenie čistoty obce, správa verejnej zelene a trhovísk.
 - **Sociálna a kultúrna oblasť:** Podpora miestnej kultúry, športu, sociálna pomoc obyvateľom v núdzi a zakladanie obecných podnikov.
-

Prenesený výkon štátnej správy (§ 5)

- **Delegovaná právomoc:** Štát zveruje obci výkon určitých úloh, ktoré sú prirodzene efektívnejšie na lokálnej úrovni.
 - **Kľúčové agendy:** Stavebný poriadok (výkon funkcie stavebného úradu), matrika, hlásenie pobytu občanov, časť agendy školstva a životného prostredia.
 - **Financovanie zo štátu:** Štát má ústavnú povinnosť poskytnúť obci finančné prostriedky (transfery) na zabezpečenie týchto úloh.
 - **Dozor štátu:** Pri týchto činnostiach obec podlieha odbornému vedeniu a kontrole zo strany príslušných okresných úradov a ministerstiev.
-

Štatutárny orgán

- **Starosta** alebo **primátor**
 - Postavenie: **Najvyšší výkonný orgán obce** a jej štatutárny **zástupca** v majetkovoprávnych a pracovnoprávnych vzťahoch.
 - Spôsob voľby: Volený v **priamych voľbách** obyvateľmi obce na obdobie **4 rokov**.
 - Kľúčové **právomoci**: Zvoláva a vedie zasadnutia zastupiteľstva, podpisuje uznesenia a nariadenia, spravuje obecný úrad.
 - **Právo veta (sistačné právo)**: Starosta môže pozastaviť výkon uznesenia zastupiteľstva, ak je presvedčený o jeho nezákonnosti alebo zjavnej nevýhodnosti pre obec.
-

Infozákon (č. 211/2000 Z. z.)

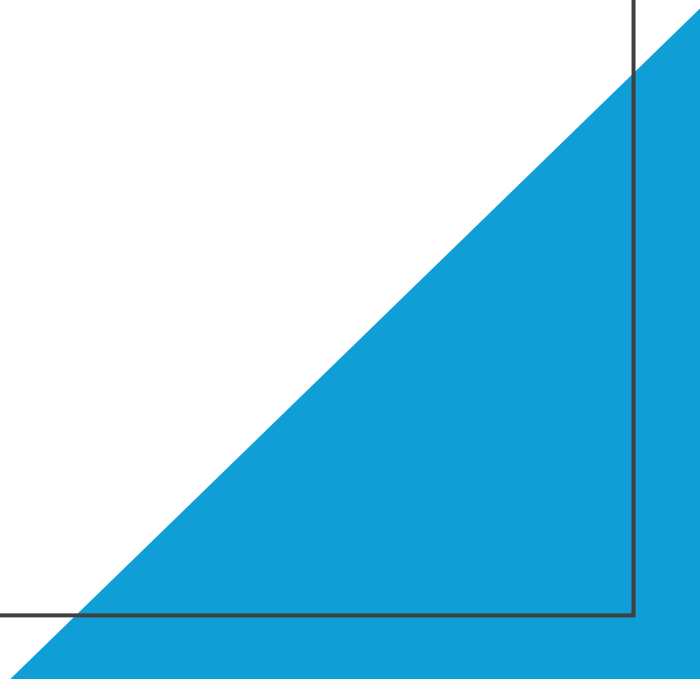
- **§ 2 ods. 1:** Povinnými osobami sú obce a mestá.
 - **§ 5 ods. 1:** Povinné zverejňovanie informácií o mieste, čase a programe zasadnutí OZ a o spôsobe podávania žiadostí o info.
 - **Zmluvy (§ 5a):** Zmluva, ktorá sa povinne zverejňuje, nadobúda účinnosť najskôr dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia.
 - **Lehota (§ 17):** Informácia sa sprístupňuje bez zbytočného odkladu, najneskôr do 8 pracovných dní.
-

Právna zodpovednosť

- **Obecne:** Právny štát v samospráve stojí na prísnom dodržiavaní hierarchie právnych noriem a transparentnosti voči občanom.
 - **Trestnoprávna zodpovednosť:** Čin verejného činiteľa (Zneužívanie právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona).
 - **Zodpovednosť za škodu:** Zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.
-

Otázky?

**Ďakujem za
pozornosť!**

